

**MONITORINGA RADA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BiH
ZA PERIOD 01.01-31.10. 2007. GODINE**

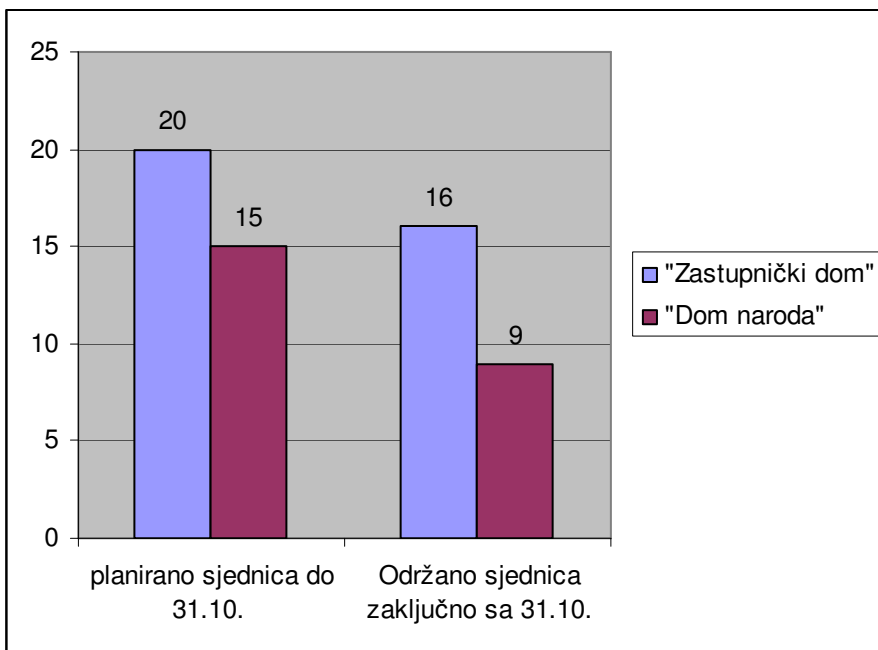
Iako su građani BiH očekivali da će Parlamentarna skupština BiH, nakon višemjesečnih aktivnosti oko formiranja vladajuće koalicije, te znatnog kašnjenja u implementiranju izbornih rezultata (posebno Doma naroda, koji je konstituiran tek 14.03.2007. godine), krenuti u urbanom tempom ka realiziranju sopstvenog programa rada u drugoj polovici tekuće godine, to se, nažalost, nije dogodilo i ne samo da nema vidljivih naznaka da će se situacija pozitivno mijenjati, nego je, izazivanjem političke krize, ionako krajnje nezadovoljavajući rad Parlamenta, suočen s opasnošću totalne blokade.

Složenost i nefunkcionalnost vladajuće koalicije, zbog suprotnih gledišta na pitanja uređenja države od strane političkih stranaka koje u njoj participiraju, onemogućavaju da se dođe do konsenzusa ili potrebne većine u radu najvišeg zakonodavnog organa vlasti u BiH pri usvajanju važnih reformskih zakona, što Parlament čini neefikasnim u odnosu na očekivanja građana, ali i vlastiti program rada, koji su usvojila oba doma Parlamentarne skupštine BiH.

Reforma policije, kako stvari sada stoje, definitivno je propala, i sve druge reforme u zemlji su zaustavljene ili usporene do obesmišljavanja, loš životni standard građana se svakim danom još više pogoršava, ostali smo jedina evropska zemlja koja nije potpisala ni Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa EU, i, kada je u pitanju pristup naše zemlje EU integracijama, postaje očito da je podrška političkih stranaka tom procesu bila samo deklarativna.

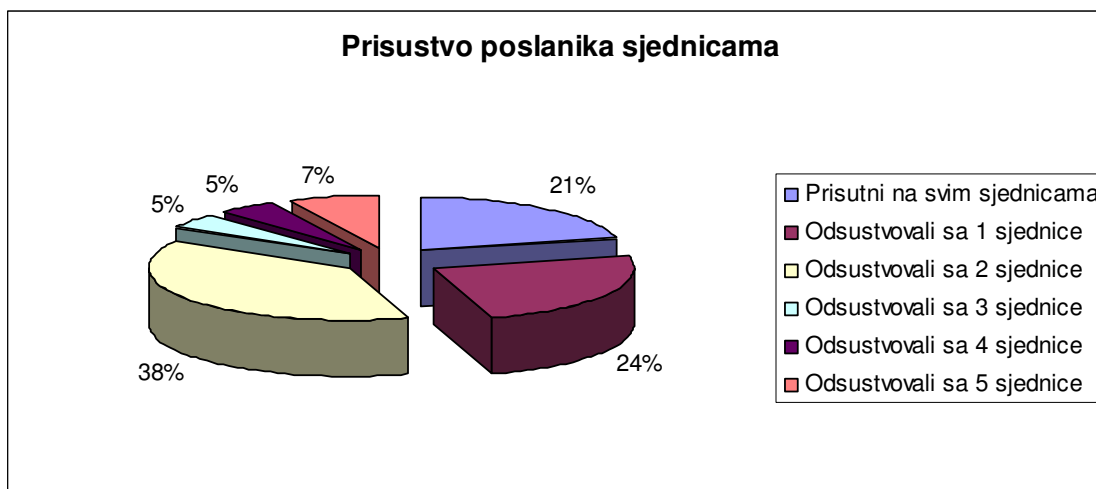
2. EFIKASNOST RADA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BiH

Do 31.10.2007. godine - 395 dana od održavanja prošlogodišnjih općih izbora u BiH, te 231 dan od konstituiranja Parlamentarne skupštine BiH u punom kapacitetu - Zastupnički dom je održao ukupno 16, a Dom naroda 9. sjednica, što je, zajednički posmatrano, za 30% manje od njihovog plana, kojim je predviđeno da se mjesečno održavaju po dvije sjednice oba doma Parlamentarne skupštine BiH. Na spomenutim sjednicama oba doma Parlamentarne skupštine BiH (ukupno 25 njih, dakle), razmatrano je 433 točke dnevnog reda (Zastupnički 230, te Dom naroda 203), što dovodi do zaključka da je Zastupnički dom u prosjeku razmatrao cca 14 točki dnevnog reda na jednoj sjednici, dok je Dom naroda, po sjednici, razmatrao cca 23. točke dnevnog reda. Također, u spomenutom periodu je održano i 6 zajedničkih sjednica oba doma Parlamentarne skupštine BiH, na kojima su gostovali istaknuti predstavnici međunarodne zajednice.

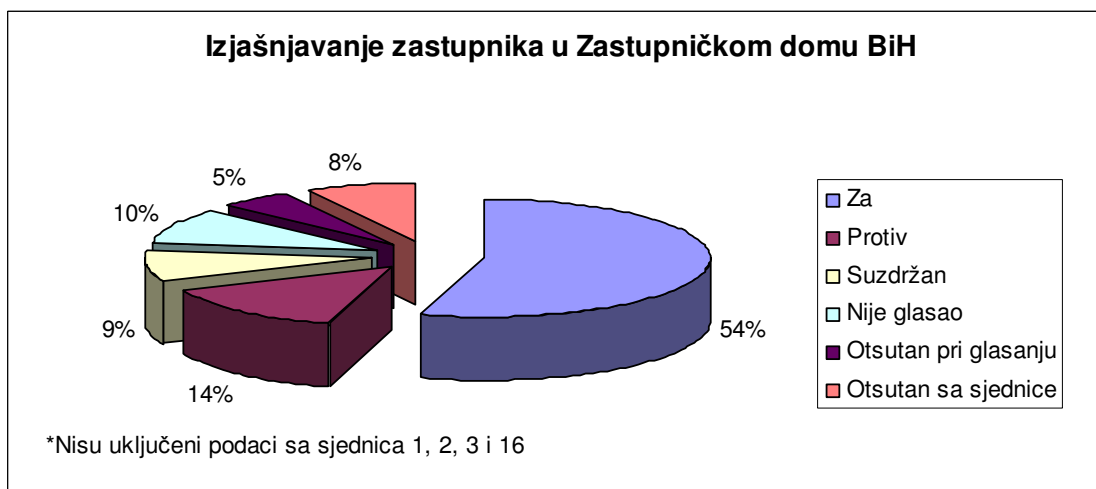
Grafički prikaz 1: splanirano i održano sjednica o a od an i sjednica o a do a B t-za e od 2007. godine

Praveći komparaciju sa istim periodom prošle godine, može se konstatirati da je broj sjednica Parlamentarne skupštine BiH, u nivou prošlogodišnjeg, ali da se razlika u broju održanih sjednica odražava u većem broju održanih sjednica u "Zastupnički dom" (16) u odnosu na "Dom naroda" (9).

Grafički prikaz 2: Prisustvo poslanika sjednicama zastupničkog doma BiH za period od 2006-2007. godine

Stanje, što se tiče odgovornosti prema svom poslu, dodatno odslikava i činjenica da samo prisustvo sjednicama nije garancija i bilo kakvog učešća u njihovom radu. Osim što ima poslanika koji za ovih 16 sjednica i skoro godinu dana rada nisu niti jednom ili su samo jednom ili par puta uzeli učešća u diskusijama po nekoj od 230 tačaka koliko ih je Zastupnički dom u ovom periodu imao na dnevnom redu, prilično je raširen i trend neglasanja po tačkama dnevnog reda iako je poslanik prijavio svoje prisustvo sjednici. U ukupnoj masi mogućih glasova, čak četvrtina nije iskorištena.

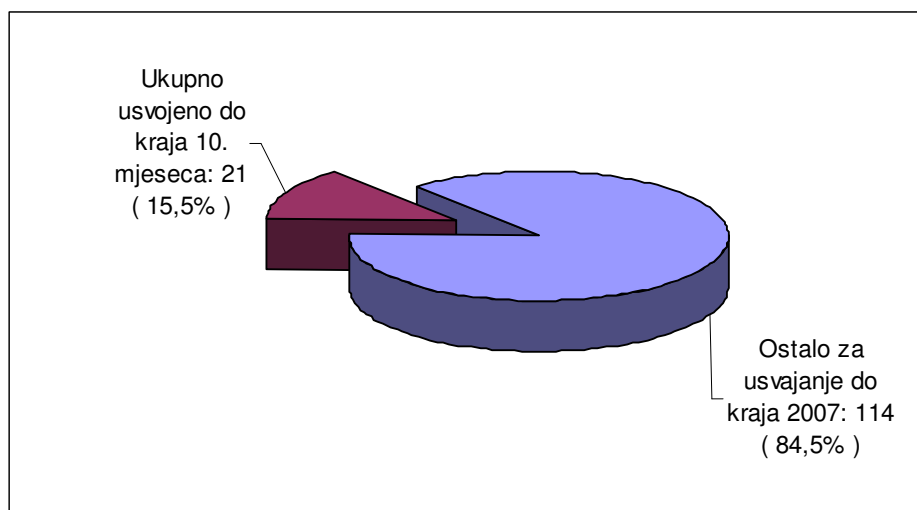
Grafički prikaz 3: Izjašnjavanje zastupnika u zastupničkom domu BiH za 230 tačaka dnevnog reda za period od 2006-2007. godine

Osim toga, i dalje se puno vremena troši na usvajanje dnevnog reda sjednica (ponekad više od 1 sat), za šta odgovornost snose kolegiji Domova i prošireni Kolegiji, koji pripremaju sjednice, dok se često, na samim sjednicama, pravi i po nekoliko stanki, kako bi se izvršile dodatne konzultacije sa centralama političkih stranaka (postoji

poslovnička mogućnost da predsjednici klubova mogu uvijek zatražiti do 30 min stanke, što se često koristi za određene opstrukcije u radu najvišeg zakonodavnog organa vlasti u BiH, a što izravno dovodi do neefikasnosti u radu te institucije).

U odnosu na polugodišnji period monitoringa rada Parlamentarne skupštine BiH, za period od 01.01. – 30.06.2007. godine, kada je ratificirano ukupno 59. raznih međunarodnih ugovora, sporazuma, konvencija itd, sada je i na tom polju evidentan određeni zastoj, jer je za posljednja četiri mjeseca ratificirano svega 16. međunarodnih sporazuma, ugovora, memoranduma i sl.

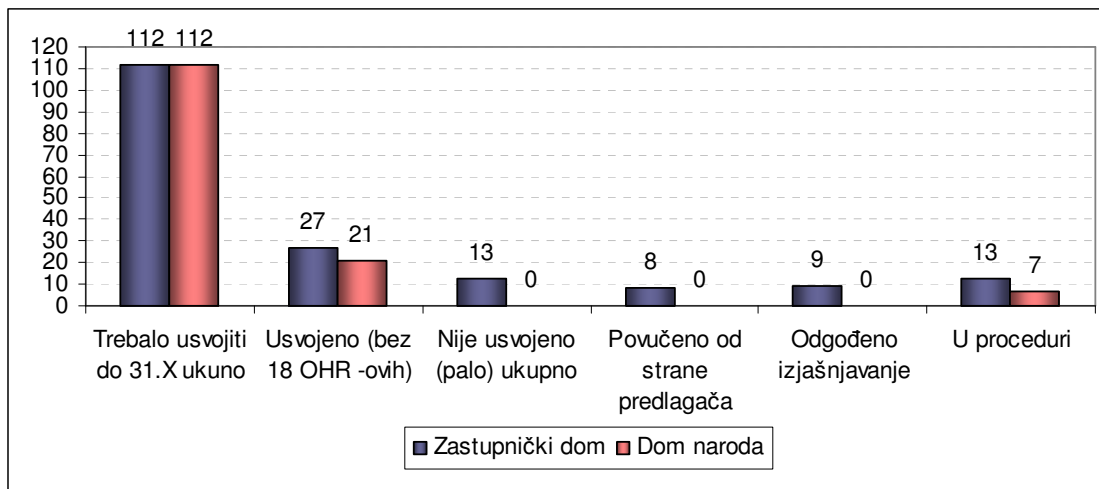
Parlamentarna skupština do 31.10.2007, ne računajući davanje saglasnosti na 18 zakona koje je, proteklih godina, proglasio ured Visokog predstavnika, usvojila samo 21. zakon, što je činjenica koja je vrlo zabrinjavajuća, s obzirom da je broj zakona koji je u ovom periodu trebao biti usvojen, odnosno, koji je planiran Programom rada Parlamenta, više nego 5 puta veći (112!), a da je u odnosu na godišnji plan, koji je predviđao usvajanje 135 zakona u ovoj godini, to ispunjenje od manje od 16 posto.

Grafički prikaz 4: Efikasnost rada Parlamenta BiH u korištenju svih anekota zakona predviđenih Programom rada za 2007. godinu

Gledano pojedinačno, po domovima: zaključno sa 16. sjednicom Zastupničkog doma, koja je završena 30.10.2007. godine, ovaj dom je raspravljao o ukupno 70 zakona, od kojih je 27 usvojeno, 13 palo, za 9 zakona je odgođeno izjašnjavanje, 8 ih je povučeno od strane predlagača, prije rasprave a 13 je još u proceduri. Usvojeno je, kao što smo naveli, i 18 zakona koje je proglasio ured Visokog predstavnika za BiH.

Istovremeno, Dom naroda je, zaključno sa 09. sjednicom održanom 29.10.2007. godine, usvojio (ne računajući već spomenutih 18 "OHR-ovih") ukupno 20, od onih 27 zakona koji su prošli proceduru u Zastupničkom domu, te 1 zakon, koji je tu proceduru prošao još u prošlom sazivu, što znači da je Zastupnički dom u neznatnoj prednosti, jer je usvojio 7 zakona više od Doma naroda.

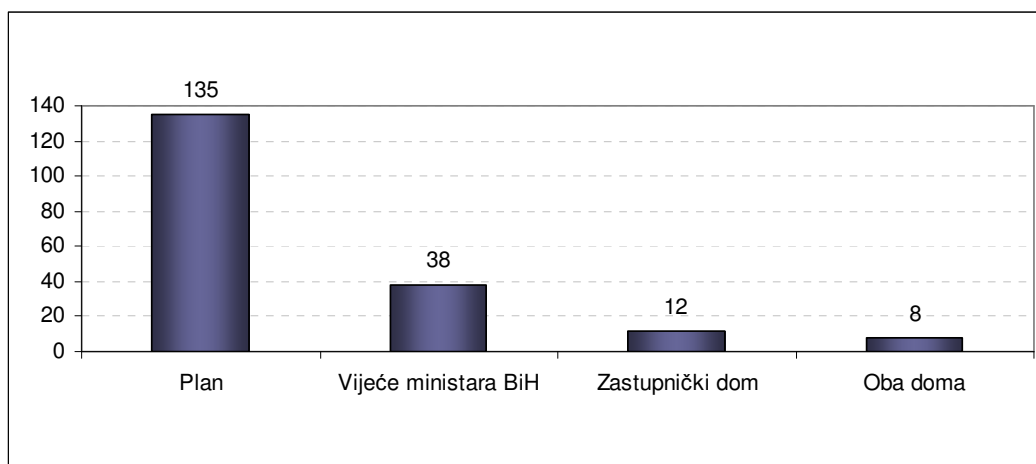
Grafički prikaz 5: Realizacija zakonodavne aktivnosti do 31.10.2007.g.

Stanje, u ovoj oblasti, je dodatno poražavajuće imamo li u vidu da su od usvojenih 21-og zakona, njih 14, zapravo, izmjene i dopune postojećih zakona. No ni to nije sve.

Od 21 usvojenog zakona, u oba doma Parlamenta (ne računajući OHR-ove), njih čak 11 je u parlamentarnu proceduru poslao prošli saziv Vijeća ministara. Po 1 kao predlagača ima Predsjedništvo BiH i poslanika PSBiH (M. Živkovića). A tek 8 su zakoni koje je u parlamentarnu proceduru poslalo Vijeće ministara koje je na dužnost stupilo nakon prošlogodišnjih izbora.

To znači da je parlament usvojio samo 20% zakona koje mu je u proceduru poslao "novi saziv" Vijeća ministara. 8 od 38!

A pritom je tih 38 zakona (koji su donešeni na Vijeću ministara i poslani u parlamentarnu proceduru) tek 35% od zakona koje je Vijeće ministara bilo planiralo za donošenje u ovoj godini. Ili, drugim riječima, **Parlamentarna skupština je do 30.10.2007. godine usvojila 6% od onoga što je za ovu godinu planiralo Vijeće ministara.**

Grafički prikaz 6: Broj zakona čija je donošenja odvijeno, oglašeno, a da Vijeća naroda za 2007. godinu, odnosno zakonodavni proces, od 3. prosinca, a zatim očudljivo zakona (odnosno osuđenih) koje su svođen na aspekte do (odnosno) zakonodavstva svođen na odo a

Za donošenje ovog 21-og zakona Zastupničkom domu trebalo je u prosjeku 6 mjeseci po zakonu, pri čemu su neki od njih, kao npr. Zakon o radijacijskoj i nuklearnoj bezbjednosti u BiH u proceduri bili i, zaista, teško shvatljivih, 435 dana, ili Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju i Zakon o agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, koji su u Zastupničkom domu PSBiH usvojeni 398 dana od dana zvaničnog podnošenja. Dom naroda, pritom, ima prosjek ispod 2 mjeseca, od dana usvajanja zakona u Zastupničkom domu do njegovog konačnog odobravanja na Domu naroda. Samo u 2 slučaja probijen je taj dvomjesečni limit, a u sva od 3 pomenuta primjera, u kojima je Zastupničkom domu trebalo preko godinu dana za usvajanje nekog zakona, Dom naroda je iste usvojio za – 9 dana! I pritom mu to nije najkraće vrijeme koje mu je trebalo za donošenje nekog zakona.

Spomenimo i da je institut "entitetskog glasanja" korišten preko 25 puta, uglavnom za vraćanje zakona na usaglašavanje, a za 7 od 13 zakona koji su pali u Parlamentu uzrok je bio upravo nedovoljna entitetska većina. U 4 od 7 slučajeva padanja zakona zbog nedostatka entitetske većine predlagač je bilo – Vijeće ministara.

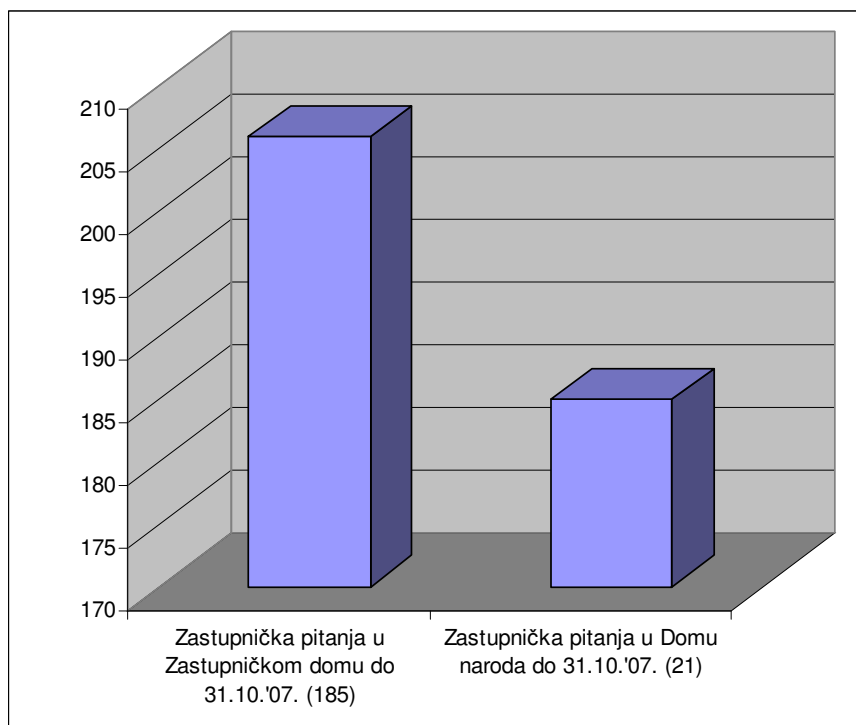
3. PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH - VEZA SA GRAĐANSKOM PLATFORMOM

Od 433, na 25 sjednica oba doma Parlamenta BiH, razmatrane tačke dnevnog reda, manje od 40% ima izravnu vezu sa ključnim zahtjevima građana iz Građanske platforme, tj. s radom na osiguranju poboljšanja lošeg životnog standarda i približavanja europskim i euroatlantskim integracijama i članstvu u EU.

Od usvojenih 21 zakona, pak, 9 ih je u izvjesnoj mjeri vezano za ciljeve iz Građanske platforme.

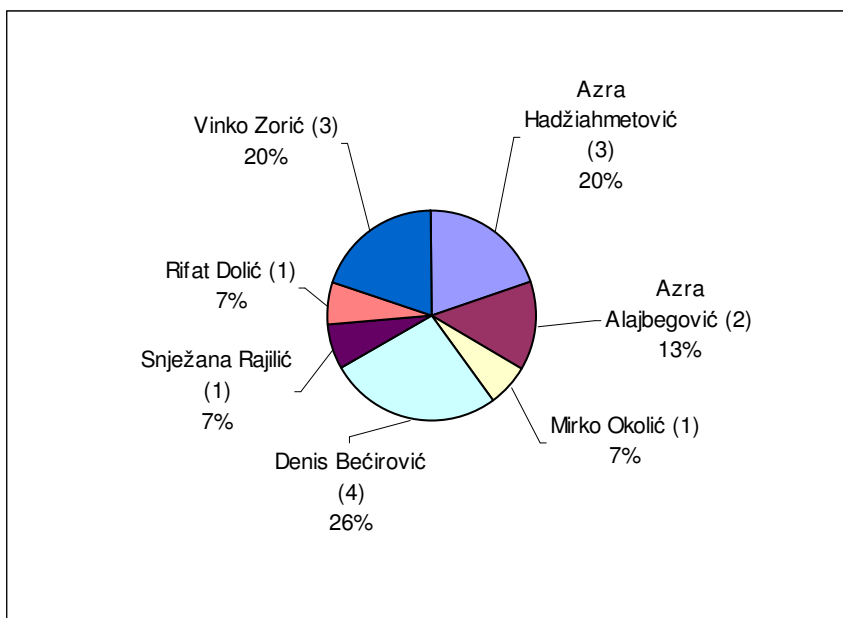
U oba doma Parlamentarne skupštine BiH, zaključno sa 31.10.2007. godine, postavljeno je 206 zastupničkih pitanja (većina u Zastupničkom domu – čak 185), od kojih je, zanimljivo, opet manje od 40% (82 pitanja) izravno vezano za ključne životne probleme građana.

Takođe je, još uvijek, prisutan vrlo mali broj kvalitetnih zastupničkih inicijativa, posebno onih koje su vezane za probleme iz Građanske platforme, jer, još uvijek, prioritet zastupnika ima tzv. "visoka politika", što, usljed nesposobnosti naših političara (pa i zastupnika PSBiH) da dođu do rješenja, samo proizvodi neproduktivne sukobe.

Grafički prikaz 7: Broj zastupničkih pitanja postavljena u oba doma

Zastupničke inicijative u oba doma Parlamentarne skupštine BiH, pokretalo je svega 9 zastupnika (7 u Zastupničkom domu i 2 u Domu naroda), što je zaključno sa 30.09.2007. godine ukupno 17 inicijativa, od kojih većina nisu izravno vezane za 12 ključnih problema iz Građanske platforme (grafički prikaz 8).

Grafički prikaz 8: Broj inicijativa od zastupnika u oba doma Parlamentarne skupštine BiH od 30.09.2007. godine

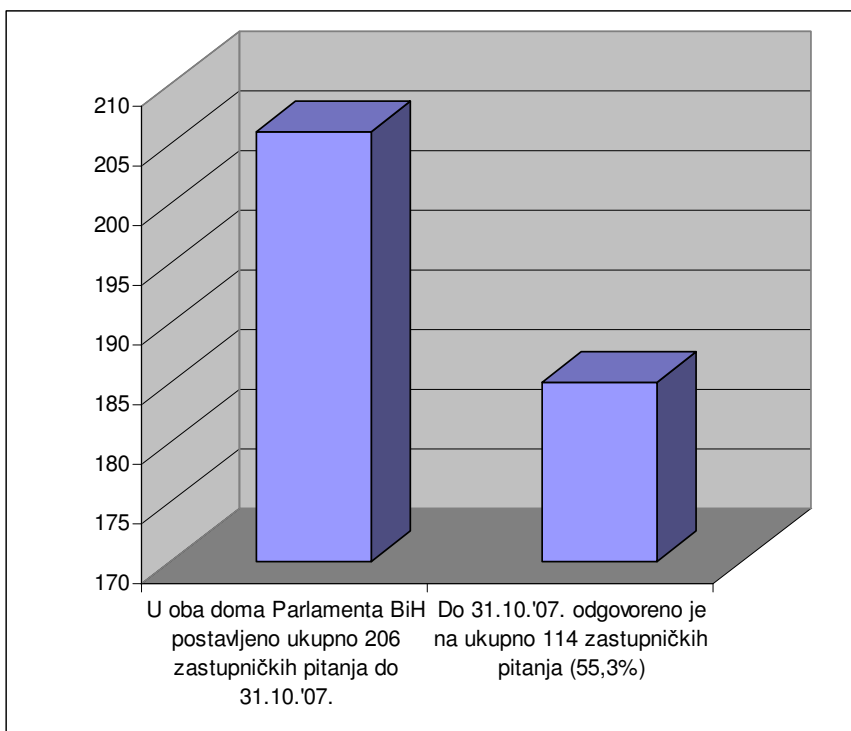
4. ODNOS VIJEĆA MINISTARA BIH I PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH

Na većini sjednica oba doma Parlamentarne skupštine BiH, u posmatranom periodu, nije prisustvovao predsjedatelj Vijeća ministara BiH Nikola Špirić, dok je većina ministara i njihovih zamjenika ili pomoćnika, aktivno sudjelovala u radu Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (što znači da je, na zahtjev zastupnika, obrazlagala pojedina zakonska rješenja, koja su dostavljena u parlamentarnu proceduru ispred Vijeća ministara, te odgovarala na poslanička pitanja). Oba doma Parlamentarne skupštine BiH su, inače, donijela zaključke da se ne raspravlja o bilo kojem zakonu ukoliko na sjednici nije nazočan predstavnik predlagača, u našem slučaju Vijeća ministara BiH.

Članovi Vijeća ministara BiH znatno manje sudjeluju na sjednicama Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH (na određenim sjednicama Doma naroda ne bude nitko ispred Vijeća ministara BiH), što je loša poruka zastupnicima Doma naroda, koji često prosvjeduju da je taj dom u inferiornom položaju u odnosu na Zastupnički).

Kada govorimo o pojedinačnoj aktivnosti pojedinih ministara, najažurniji u pogledu redovitog sudjelovanja u radu sjednica Parlamentarne skupštine BiH, u posljednja četiri mjeseca, su ministri Sredoje Nović, ministar civilnih poslova pri Vijeću ministara BiH, te Dragan Vrankić, ministar financija i trezora, dok se na sjednicama oba doma Parlamenta BiH, u posljednja tri mjeseca, nisu pojavljivali ministri Safet Halilović, ministar za ljudska prava i izbjeglice i Selmo Cikotić, ministar obrane BiH, uz napomenu da su njihovi zamjenici ili pomoćnici, uglavnom nazočni na plenarnim sjednicama Zastupničkog doma PS BiH.

Također, uočena je nešto veća ažurnost u dostavljanju odgovora na zastupnička pitanja od strane Vijeća ministara BiH u odnosu na prethodni posmatrani period (zastupnicima je od strane Vijeća ministara do 31.10. odgovoreno na nešto više od 50% postavljenih zastupničkih pitanja), uz konstataciju da i dalje, pojedini zastupnici predugo čekaju odgovore na postavljena pitanja, poneki od njih duže od 6 mjeseci, što je drastično kršenje poslovnika o radu, kako Parlamentarne skupštine BiH, tako i Vijeća ministara BiH.

Grafički prikaz 9: Broj postavljena i odgovorena zastupnička pitanja od strane Vijeća ministara BiH do 31.10.2007.g.

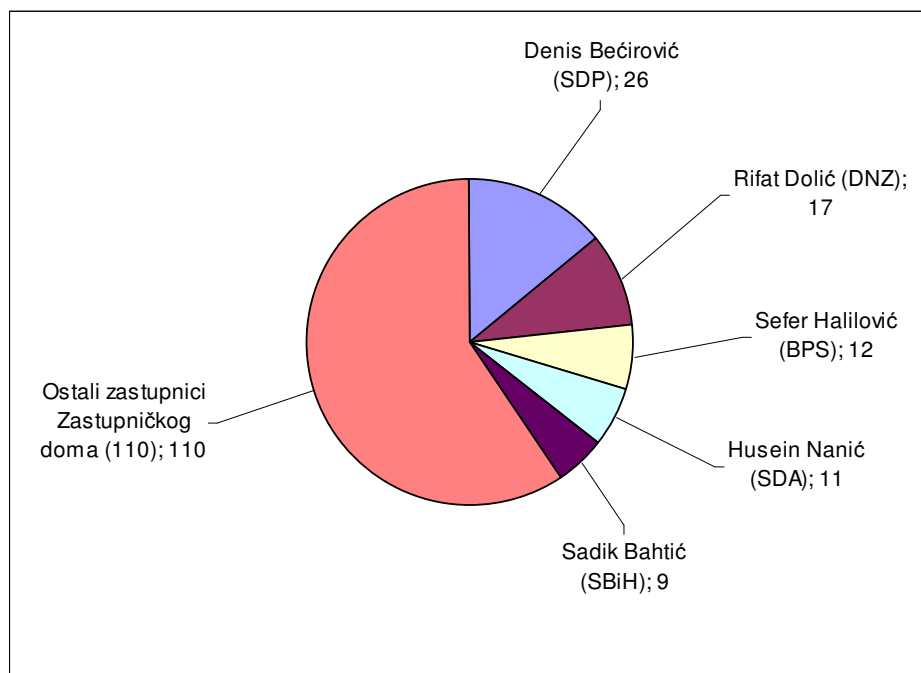
U kontekstu navedenoga, naprosto je neprihvatljivo da zastupnici Bakir Izetbegović, Drago Kalabić, Šefik Džaferović, Remzija Kadrić, Slavko Jovičić-Slavuj, Branko Dokić, te zastupnica Azra Alajbegović još nisu dobili odgovore na zastupnička pitanja

postavljena na 04. sjednici Zastupničkog doma od 28.02.2007. godine (čekaju, dakle, na odgovore preko 7. mjeseci).

Zanimljiv je primjer dva zastupnička pitanja zastupnika Slavka Jovičića-Slavuja, koja je postavio Vijeću ministara BiH na 05. sjednici odražnoj 15.03.2007. godine (zatražio je informaciju o nacionalnoj strukturi svih uposlenih za sve institucije BiH, te korištenju, kako je zastupnik Jovičić tada rekao, određenih "neopravdanih privilegija" koje imaju uposleni u Vijeću ministara BiH... korištenje službenih vozila, mobilnih telefona itd..., od strane pomoćnika ministara, savjetnika, sekretarica, vozača itd...). Iako je svoja pitanja ponovio na više sjednica, Zastupnik Jovičić, još uvijek, iako je prošlo više od pola godine, nije dobio odgovor na njih.

Za podsjećanje, ponovo navodimo izvod iz Poslovnika o radu Zastupničkog doma Parlamenta BiH, gdje se u članku 153. spomenutog poslovnika precizira rok za predstavnike Vijeća ministara BiH da daju odgovore na postavljena pitanja u roku od sedam do 30 dana, pa je evidentno da se u ovom i sličnim slučajevima, radi o kršenju poslovnika o radu Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH.

Zastupnik Denis Bećirović je u spomenutom periodu postavio ukupno 26 zastupničkih pitanja, a ukupno 5 zastupnika postavilo je 75 zastupničkih pitanja, što je skoro polovica postavljenih zastupničkih pitanja u Zastupničkom domu (ukupno postavljeno 185 pitanja).

Grafički prikaz 7: Struktura zastupnika i postavljenih zastupničkih pitanja u Zastupničkom domu Parlamenta BiH do 31.10.2007. godine

Kada je u pitanju zainteresiranost za postavljanje zastupničkih pitanja u Domu naroda, situacija je znatno slabija u odnosu na Zastupnički dom, pa je tako za period od 01.01.-31.10.2007. godine, postavljeno ukupno 21 zastupničko pitanje od strane 7 zastupnika.

Što se tiče odgovora situacija je ista kao i u Zastupničkom domu – dugo se čekaju, a i kada stignu često se ispostavlja da su neadekvatni, pa se ista pitanja ponovo prosljeđuju ka nadležnim institucijama (uglavnom Vijeću ministara BiH).

5. POIMENIČNA (POJEDINAČNA) ODGOVORNOST ZASTUPNIKA:

Već smo spomenuli da je na sjednicama Zastupničkog doma Parlamenta BiH, od ukupno 42 zastupnika, samo 7 sudjelovalo na svim sjednicama (što iznosi manje od 17% od ukupnog broja), dok su ostali izostajali od jednom do čak pet puta, zaključno sa 16. sjednicom, održanom 30.10.2007. godine.

- Najviše su izostajali sljedeći zastupnici:
 1. Ekrem Ajanović (SBiH), nije bio nazočan na 5 sjednica
 2. Azra Hadžiahmetović (SBiH), nije bila nazočna na 4 sjednice
 3. Husein Nanić (SDA), nije bio nazočan na 4 sjednice
 4. Branko Dokić (PDP), nije bio nazočan na 4 sjednice
 5. Vinko Zorić (HDZ 1990), nije bio nazočan na 3 sjednice

Primjetna je i, zaista, ogromna razlika između zastupnika u pogledu njihove aktivnosti tokom rasprave o pojedinim tačkama dnevnog reda. U proteklom periodu za sudjelovanje u raspravi po određenim pitanjima najmanje su se javljali sljedeći zastupnici:

1. Sead Jamakosmanović (SDA), nije se javljao niti jednom za raspravu (0)
2. Mirjana Malić (SDP), javila se jedanput za sudjelovanje u raspravi (1)
3. Salko Sokolović (SDA), javio se dva puta za sudjelovanje u raspravi (2)
4. Savo Erić (SDS), javio se dva puta za sudjelovanje u raspravi (2)
5. Jovan Todorović (SNSD), javio se tri puta za sudjelovanje u raspravi (3)

Zaključno sa 16. sjednicom Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, održanom 30.10.2007. godine, najaktivniji, u ovom pogledu, u dosadašnjem radu Parlamenta su bili:

1. Momčilo Novaković (SDS), sudjelovao u raspravi 63 puta (63)
2. Milorad Živković (SNSD), sudjelovao u raspravi 51 puta (51)
3. Šefik Džaferović (SDA), sudjelovao u raspravi 45 puta (45)

4. Jozo Križanović (SDP), sudjelovao u raspravi 45 puta (45)
5. Slavko Jovičić (SNSD), sudjelovao u raspravi 38 puta (38)

Kada je u pitanju Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH, zanimljivo je da 7 od 15 zastupnika (47%) sudjelovalo u radu svih 8 sjednica Doma naroda (Ilija Filipović, Mladen Ivanić, Hazim Rančić, Ivo Miro Jović, Adem Ibrahimpašić, Drago Ljubičić i Slobodan Šaraba), dok su preostalih 8 zastupnika izostajali 1-3 puta (zastupnik Branko Zrno nije nazočio na ukupno 3 sjednice, Rudo Vidović dvije, a ostalih 6 zastupnika nije bilo nazočno na po jednoj sjednici).

Također, nije bilo niti jednog zastupnika/zastupnice u Domu naroda, koji se nisu javljali za sudjelovanje u raspravi najmanje 2 puta.

Za sudjelovanje u raspravi, u navedenom periodu (zaključno sa 31.10.2007. godine), najmanje su se javljali zastupnici Branko Zrno (2), Ilija Filipović (2), Zoran Koprivica (3), Rudo Vidović (3), te Drago Ljubičić i Sulejman Tihić (5).

Najaktivniji u ovom pogledu, zaključno sa 09. sjednicom Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, bili su:

1. Dušanka Majkić, sudjelovanje u raspravi (36)
2. Ivo Miro Jović, sudjelovanje u raspravi (18)
3. Slobodan Šaraba, sudjelovanje u raspravi (15)
4. Mladen Ivanić, sudjelovanje u raspravi (14)
5. Božo Rajić, sudjelovanje u raspravi (13)

Spomenimo, kao zanimljivost tako karakterističnu za našu zemlju, da se glasanje u Domu naroda vrši ručno zbog toga, kako glasi obrazloženje, što nije tehnički prevedeno, kroz uvođenje elektronskog sustava glasanja, da se rezultati i tijek glasanja objavljuju na svim jezicima konstitutivnih naroda u BiH. Dakle, i pored postojanja elektronskog sustava, glasa se ručno, jer na monitoru nisu zastupljene sve tri jezičke verzije u BiH (bosanski, srpski i hrvatski jezik), pa je zastupnik Ilija Filipović, predsjedatelj Doma naroda Parlamenta BiH predložio da se to tehnički riješi, a do tada će se glasati ručno, s tim što je zasad nepoznato odakle će obezbijediti potrebna financijska sredstva, jer je to veća investicija, za koju Parlament BiH trenutno nema financijskih sredstava.

Iako u Domu naroda imamo Klubove tri konstitutivna naroda u BiH (Bošnjaci, Srbi i Hrvati), na temelju dosadašnjih saznanja i evidentiranog glasanja zastupnika, jasno se

može uočiti da su zastupnici /izaslanici /delegati "glasačka mašinerija" političkih stranaka iz kojih dolaze, iako u Domu predstavljaju konstitutivne narode. Vrlo se rijetko događa da, prilikom glasanja, imaju različita stajališta od svoje političke stranke

6. TRANSPARENTNOST RADA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH:

Transparentnost rada oba doma Parlamentarne skupštine BiH je i dalje jedan od pozitivnijih segmenata u radu najvišeg zakonodavnog organa vlasti BiH, što je izuzetno važno za građane i nevladine organizacije, kako bi imali kontinuiranu mogućnost dobijanja potrebnih informacija o usvojenim zakonima u oba doma Parlamentarne skupštine BiH, te zakonima koji su trenutno u parlamentarnoj proceduri.

Kroz izvješće CCI-a o nalazima monitoringa rada Parlamentarne skupštine BiH, još jednom, kao izuzetno važan pomak, želimo istaknuti audio snimanje sjednica oba doma Parlamentarne skupštine BiH, koje je uvedeno krajem mjeseca svibnja ove godine, uz pomoć Veleposlanstva SAD u BiH, te OSCE-a, koji je implementator projekta. Ovaj "novitet" predstavlja veliki iskorak u daljnjem otvaranju Parlamentarne skupštine BiH ka javnosti i zainteresiranim građanima, što predstavlja izravan doprinos povećanju transparentnosti u radu najvišeg zakonodavnog organa vlasti u BiH. Svi audio snimci sjednica se redovito instaliraju na web stranicu Parlamentarne skupštine BiH, što, svakako, može poslužiti kao pozitivan primjer drugim institucijama vlasti, da u skladu sa finansijskim mogućnostima, osiguraju ovakav način komunikacije sa građanima.

Iako je web stranica Parlamentarne skupštine BiH urađena dosta kvalitetno, treba žurno učiniti dodatni pomak, kako bi se više pratile zakonodavne aktivnosti oba doma Parlamentarne skupštine BiH, te omogućilo zainteresiranim građanima da imaju dostupne informacije o usvojenim zakonima, te onim zakonima, koji su trenutno u parlamentarnoj proceduri oba doma Parlamenta BiH, a građani imaju interes da sudjeluju u njihovom kreiranju, prije konačnog usvajanja od strane zastupnika.

7. ZAKLJUČCI:

1. Rad Parlamenta BiH je neefikasan i u stalnoj opasnosti od potpune blokade, a sve vidljivijem neuspjehu u ostvarenju značajnijih rezultata, značajno doprinosi refleksija aktualnih dnevno-političkih događaja, što kontinuirano dovodi do dodatanih opstrukcija njegovog rada.
2. Evidentan je zastoj u usvajanju zakona u Parlamentu BiH, kao i ratificiranju određenih međunarodnih sporazuma, memoranduma itd, te provedbi reformskih procesa, što je rezultiralo činjenicom da je Bosna i Hercegovina na posljednjem mjestu na europskom putu, što treba žurno mijenjati u pozitivnom pravcu, ako zaista želimo pristupiti europskim i euroatlantskim integracijama
3. Parlament se u svom radu nedovoljno bavi ključnim životnim problemima građana tj. stvaranjem zakonskih pretpostavki za njihovo otklanjanje i za poboljšanje životnih uslova za široke slojeve stanovništva.
4. Treba žurno pronaći bolji model suradnje između dva doma Parlamenta BiH, te Vijeća ministara BiH, kako ne bi dolazilo do nepotrebnih zastoja oko usvajanja određenih zakona, te kako bi se zakonodavne aktivnosti maksimalno koordinirale u narednom periodu.
5. U izradu planova rada za 2008. godinu, koje je već trebalo otpočeti, treba aktivno uključiti civilno društvo, posebno nevladine organizacije, koje mogu dati konstruktivan doprinos za izradu realnog i kvalitetnog godišnjeg plana rada, koji će prepoznati prioritete, te biti ostvariv u datom roku, uz puno više rada zastupnika.
6. Dom naroda, i pored toga što postoji instalirana tehnika za elektronski sistem glasanja (koju koristi Zastupnički dom) glasa ručno, s obrazloženjem da na monitoru nisu zastupljene sve tri jezičke verzije u BiH (a što nije tehnički previđeno i rješavanje tog problema zahtjeva vrijeme i značajna finansijska sredstva).

8. PREPORUKE

1. Parlamentarna skupština treba poduzeti sve potrebne mjere, kako bi se hitno otklonile sve prisutne prepreke na putu naše zemlje ka europskim i euroatlantskim integracijama, te konačno parafirao Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, kao prvi konkretan iskorak na europskom putu BiH, ka konačnom cilju, punopravnom članstvu naše zemlje u EU.

2. Parlamentarna skupština treba poduzeti sve mjere u svojoj nadležnosti da što prije otkloni blokadu institucija sistema, te, hitno povećati efikasnost rada oba doma Parlamentarne skupštine BiH, uz istovremeno zahtjevanje istog od Vijeća ministara, ne bi li do kraja godine bile ispunjene Programom Vijeća ministara i Parlamentarne skupštine BiH, za ovu godinu, planirane aktivnosti.

3. Oba doma Parlamentarne skupštine BiH trebaju ispoštovati poslovničku obvezu, da se orijentacijski planovi rada, koji nemaju naznačene rokove za realiziranje planiranih aktivnosti, do

DODATAK 1. ZAKONI KOJI SU PALI U ZASTUPNIČKOM DOMU ZBOG NEDOSTATKA ENTITETSKE VEĆINE

Rbr	Zakon	Predlagač	Izhod
1	Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima	Dom naroda	Nije usvojen
2	Prijedlog okvirnog zakona o srednjem stručnom obrazovanju i obuci u Bosni i Hercegovini	Vijeće ministara	Nije usvojen zbog entit.glas.
3	Prijedlog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći u građanskim stvarima	Vijeće ministara	Nije usvojen zbog entit.glas.
4	Prijedlog zakona o dopunama Izbornog zakona BiH	Izborna komisija	Nije usvojen zbog entit.glas.
5	Prijedlog zakona o Ustavnom sudu BiH	Poslanik Momčilo Novaković	Nije usvojen
6	Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o PDV	Poslanik Momčilo Novaković	Nije usvojen
7	Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o PDV-u	Klub SDP-a	Nije usvojen
8	Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju depozita u bankama u BiH	Poslanik Azra Hadžiahmetović	Nije usvojen zbog entit.glas.
9	Prijedlog zakona o imunitetu BiH	Poslanik Niko Lozančić	Nije usvojen
10	Prijedlog zakona o okviru deviznog poslovanja u BiH	Vijeće ministara	Nije usvojen zbog entit.glas.
11	Prijedlog zakona o primjeni Sporazuma o izmjeni i pristupanju Centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA)	Komisija za vanjsku trgovinu i carine	Nije usvojen
12	Prijedlog zakona o radu i zapošljavanju	Poslanik Šemsudin Mehmedinović	Nije usvojen zbog entit.glas.
13	Prijedlog zakona o zaštiti planova rasporeda integriranih kola	Vijeće ministara	Nije usvojen zbog entit.glas.

**DODATAK 2. TRENUTNO STANJE U POGLEDU IMPLEMENTIRANJA CCI
PREPORUKA IZ PROŠLOG IZVJEŠĆA O MONITORINGU RADA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH ZA PERIOD OD 01.01. – 30.06.2007. GODINE:**

1. Parlamentarna skupština BiH se, u narednom periodu, treba aktivnije baviti ključnim reformskim zakonima, čijim će se usvajanjem stvarati pozitivan ambijent za efikasnije rješavanje ključnih problema iz Građanske platforme, te tako stvoriti pozitivan ambijent za bolji životni standard građana BiH.

KOMENTAR: Ova preporuka nije realizirana, jer je usvojen samo Okvirni zakon o visokom obrazovanju, koji je važan reformski zakon i uvjet Europske unije, na putu naše zemlje ka europskim i euroatlantskim integracijama, ali je to samo jedan zakon, što je apsolutno nedovoljno da se ubrza europski i euroatlantski put BiH.

2. Oba doma Parlamentarne skupštine BiH trebaju ispoštovati poslovničku obvezu, da se orijentacijski planovi rada, koji nemaju naznačene rokove za realiziranje planiranih aktivnosti dorade, uz preporuku da se prekine sa praksom usvajanja programa rada, samo da bi oni postojali, jer se tako neće doprinijeti povećanju odgovornost u radu Parlamenta BiH, s ciljem usvajanja realnih i ostvarivih planova rada, koji će omogućiti precizno mjerenje efikasnosti u radu najvišeg zakonodavnog organa vlasti u BiH.

KOMENTAR: Ova preporuka nije realizirana.

3. Program rada Parlamentarne skupštine BiH za narednu, 2008. godinu, treba usvojiti najkasnije do kraja kalendarske 2007. godine, uz napomenu da procesi kreiranja Programa rada trebaju biti maksimalno transparentni, kako bi se omogućilo zainteresiranima da budu sukreatori izrade tog važnog dokumenta. U tom cilju, preporučujemo da se omogućiti uključivanje i organizacija civilnog društva, koje ukupan proces trebaju učiniti još transparentnijim, te dati konkretne prijedloge za kvalitetnu izradbu planova rada

KOMENTAR: Još nije isteklo krajnje vrijeme za blagovremenu implementaciju ove preporuke iz polugodišnjeg izvješća CCI-a o monitoringu rada Parlamenta BiH (rok 31.12.2007. godine.), do kada bi trebalo usvojiti program rada za 2008. godinu.

4. Potrebno je osigurati da se, u skladu sa Poslovnica oba doma Parlamenta BiH, najmanje 2 puta godišnje, održava zajednička sjednica oba doma Parlamenta BiH na temu: "Zastupnici pitaju – Vijeće ministara BiH odgovora". U tom pogledu, prekršen je poslovnik oba doma Parlamentarne skupštine BiH, jer zajednička sjednica nije sazvana, a poslovnički rok je istekao 30.06.2007. godine.

KOMENTAR: Ova preporuka je implementirana, jer je zajednička sjednica održana 13.11.2007, iako je u ovom slučaju, bez obzira na kašnjenje u konstituiranju Doma naroda, prekršen Poslovnik o radu oba doma Parlamentarne skupštine BiH.

5. Oba doma Parlamenta BiH treba da istraju u svojim zahtijevima na dosljednoj provedbi zaključaka, koji su usvojeni na sjednicama održanim 04.04.2007. godine, te 12.04.2007. godine, a vezani su za usvajanje Zakona o izvršenju Proračuna/Budžeta Institucija BiH za 2007. godinu

KOMENTAR: Djelomično su ispunjene preporuke na ovu temu, jer je Vijeće ministara BiH na dvije sjednice razmatralo spomenute zaključke i inicijative zastupnika u kontekstu usvajanja Zakona o izvršenju Proračuna Institucija BiH za 2007. godinu.

6. Kako bi se kreirao što kvalitetniji Proračun za 2008. godinu, potrebno je izvršiti detaljnu analizu usvojenog Proračuna Institucija BiH za 2007. godinu, kako bi se na temelju te analize, blagovremeno pristupilo izradi nacрта, a potom i prijedloga Proračuna za 2008. godinu

KOMENTAR: Ova preporuka nije ispunjena, jer su aktivnosti na usvajanju Nacrta Proračuna Institucija BiH za 2008. godinu još u tijeku, iako je zakonski rok za slanje istoga ka Predsjedništvu BiH istekao, jer Predsjedništvo BiH, na preporuku Vijeća ministara BiH, dužno prije 15. listopada tekuće godine podnijeti prijedlog spomenutog zakona, koji sadrži Proračun/Budžet institucija BiH za 2008. godinu.

7. Iako je web stranica Parlamentarne skupštine BiH nedavno potpuno rekonstruirana i može se konstatirati da je vrlo funkcionalna, treba pronaći način kako omogućiti građanima da se uključe u izravnu interakciju sa Parlamentom BiH, uz mogućnost instaliranja tzv. "građanskog foruma" na web stranici Parlamentarne skupštine BiH Također, trebalo bi instalirati tzv. "web upitnik" na web stranici Parlamentarne skupštine BiH, kroz koji bi se omogućilo postavljanje pitanja zastupnicima od strane građana. Građani bi, pri tom, unosili svoje osnovne podatke (e-mail adresa, telefon, adresa stanovanja itd.), te u koordinaciji sa nadležnim parlamentarnim službama, u određenim, zadatim, vremenskim rokovima, dobijali odgovore na svoja pitanja

KOMENTAR: Ova preporuka nije realizirana.

8. CCI predlaže donošenje odluke da stručne službe Parlamentarne skupštine BiH ubuduće, u skladu sa tehničkim mogućnostima, sve materijale zastupnicima oba doma Parlamenta BiH, nevladinim organizacijama, te drugim zainteresiranim asocijacijama i građanima, koji prate rad državnog parlamenta, dostavljaju elektronskim putem, jer bi

se na taj način osiguralo da svi zainteresirani ranije dobiju potrebne materijale, računajući na dodatne efekte uštede novca za papir i PTT troškove, koji pri tom nastaju.

KOMENTAR: Ova inicijativa još nije potpuno realizirana, mada CCI od nadležnih stručnih službi već dobija određene materijale i analize u elektronskoj verziji, s ciljem da se u dogledno vrijeme svi materijali (dnevni redovi, zapisnici, zakoni itd.), dostavljaju elektronskim putem, u skladu sa tehničkim mogućnostima.

9. Treba izmijeniti članak 60. Poslovnika u radu Zastupničkog doma Parlamenta BiH i članka 54. Doma naroda, kojim se ne predviđa donošenje orijentacionog radnog plana od strane proširenog Kolegija oba doma, kako bi se radni plan usvajao na plenarnim sjednicama, uz mogućnost da svi zastupnici sudjeluju u kreiranju godišnjih program rada, a ne samo prošireni Kolegiji oba doma Parlamentarne skupštine BiH.

KOMENTAR: Ova preporuka nije realizirana.

10. Izvršiti izmjene i dopune Poslovnika o radu Parlamenta BiH, kojima će se precizirati pitanje ponovljenog glasanja na sjednicama Zastupničkog doma, jer mnogi zastupnici, bez jasne argumentacije, a s ciljem određenih opstrukcija u radu Parlamenta BiH, traže stalno ponavljanje glasanja, što negativno utječe na efikasnost u njegovom radu.

KOMENTAR: Ova preporuka nije realizirana.

11. Dograditi Poslovnik o radu oba doma Parlamenta BiH, kroz koji će se odrediti precizno vrijeme za glasanje o raspravljenim točkama dnevnog reda, što bi značilo da zastupnici ne moraju biti u sali za sjednice prilikom rasprave o pojedinim točkama dnevnog reda, a što je demokratska praksa u određenim susjednim zemaljama.

KOMENTAR: Ova preporuka nije realizirana.

12. Učiniti dodatne napore od strane predsjedatelja domova i njihovih zamjenika, da sjednice počinju blagovremeno (apel Domu naroda), te da se sve učini, kako bi se dnevni redovi sjednica ranije usuglasili, kako se ne bi trošilo dragocijeno vrijeme na raspravu o dnevnom redu sjednice, a što negativno doprinosi efikasnosti u radu Parlamentarne skupštine BiH, te dovodi do bespotrebnih opstrukcija u rad Parlamenta BiH.

KOMENTAR: Prvi dio ove preporuke je u potpunosti implementiran, jer sjednice oba doma, u posljednje vrijeme, počinju blagovremeno, s tim što se, još uvijek, posebno u Zastupničkom domu, puno vremena troši na bespotrebnu raspravu o dnevnom redu, obzirom da Kolegij doma, te kasnije prošireni Kolegij, na kojem sudjeluju predsjednici Klubova svih političkih stranaka, koje participiraju u Parlamentu BiH, još uvijek ne

uspjeva pripremiti dnevni red, koji će bez puno rasprave biti prihvaćen od strane zatupnika Zastupničkog doma.

13. U koordiniranju aktivnosti na izradbi godišnjih planova rada oba doma Parlamenta BiH, pored Predsjedništva BiH, Vijeća ministara BiH, klubova zastupnika i svih povjerenstava oba doma, treba omogućiti da se u te aktivnosti uključe i organizacije civilnog društva, koje ukupan proces trebaju učiniti još transparentnijim, te dati konkretne prijedloge za kvalitetnu izradbu planova rada Parlamenta BiH.

KOMENTAR: Predstoji realiziranje ove preporuke u postupku usvajanja Programa rada oba doma Parlamentarne skupštine BiH za 2008. godinu (do 31.12.2007. godine).

DODATAK 3.. GRAĐANSKA PLATFORMA**➤ Očekujemo do 2010. godine :**

- 1.da se otvori 150 000 radnih mjesta u BiH.
- 2.da se iskorijeni ekstremno siromaštvo u BiH.
- 3.da minimalna mirovina/penzija u BiH bude 250 KM.
- 4.da svaki građanin u BiH ima pristup osnovnoj zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti.
- 5.da se obezbijedi dostojanstven standard života na selu.
- 6.da BiH bude zemlja jednakih mogućnosti za mlade ljude.
- 7.da se smanje troškovi javne administracije.
- 8.da se okonča reforma sustava obrazovanja u BiH.
- 9.da se smanji razina korupcije u BiH.
- 10.da BiH ispuni sve uvjete za stjecanje statusa kandidata za članstvo u EU.
- 11.da javne tvrtke budu bolje ustrojene i efikasnije u pružanju javnih usluga
- 12.da se udvostruče direktna strana ulaganja u BiH.